

роль відіграють реєстрові контрасти і напружена інтонаційна декламація. Образ Амнеріс пов'язаний із драматично-кантиленним типом вокальної подачі, що ґрунтується на широкій мелодичній фразі та плавному звуковеденні. Партія Еболі демонструє віртуозно-драматичний тип, де поєднуються технічна рухливість голосу та масштабна драматична експресія.

Таким чином, інтерпретація вердівських партій мецо-сопрано передбачає складну взаємодію вокально-технічних і драматургічних компонентів. Для їх переконливого виконання необхідні стабільна дихальна опора, контроль переходів між реєстровими зонами голосу, вміння формувати збалансований тембр та володіння технікою округлення звуку у верхньому реєстрі. Аналіз партій Азучени, Амнеріс та Еболі дозволяє глибше зрозуміти специфіку вердівського вокального стилю та окреслити основні принципи сучасної виконавської інтерпретації мецо-сопранових ролей в оперному репертуарі.

Л. Чірка

ШТРИХИ ЯК ЗАСІБ МУЗИЧНОЇ ВИРАЗНОСТІ В КАМЕРНО-ВОКАЛЬНІЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

L. Chirka

STRICHES AS A MEANS OF MUSICAL EXPRESSION IN CHAMBER AND VOCAL INTERPRETATION

Камерно-вокальна музика посідає особливе місце в системі академічного виконавського мистецтва, оскільки поєднує музичну інтонацію з поетичним словом, формуючи складну художньо-комунікативну структуру. У межах цього синтезу взаємодіють музичний, мовний і драматургічний компоненти, що зумовлює специфіку виконавської інтерпретації камерно-вокальних творів. Одним із важливих засобів формування художньої виразності в такому типі музики виступають штрихи, які визначають характер звуковедення, артикуляційну організацію вокальної фрази та інтонаційну динаміку музичного матеріалу.

У музичній практиці штрихи традиційно розглядаються як засіб артикуляційної організації музичного тексту. Вони визначають спосіб поєднання звуків, характер їхнього звучання, ступінь зв'язності або розчленованості інтонаційного руху. У вокальному мистецтві значення штрихів набуває особливої ваги, оскільки їх реалізація пов'язана не лише з музичною логікою фразування, але й з фонетичною структурою словесного тексту, особливостями дихання та тембровою організацією голосу. Саме через систему штрихів композитор задає виконавцеві певну модель звукової поведінки, що безпосередньо впливає на формування художнього образу.

У камерно-вокальному репертуарі штрихи виступають важливим чинником формування музичної інтонації. Вони впливають на характер мелодичного руху, визначають тип артикуляції звукових елементів і створюють специфічну пластику вокальної фрази. Найбільш характерним для вокального мистецтва є штрих *legato*, який забезпечує безперервність інтонаційного потоку та формує кантиленний характер мелодії. Завдяки плавному поєднанню звуків *legato* сприяє розкриттю ліричної образності музичного тексту та забезпечує цілісність вокальної фрази. Натомість штрихи типу *non legato* або *staccato* створюють ефект більш чіткої артикуляції, підсилюють ритмічну організованість музичного матеріалу і можуть підкреслювати драматичні або експресивні моменти музичного розвитку.

У камерно-вокальній музиці штрихи тісно пов'язані з поетичною інтонацією тексту. Мелодична лінія вокальної партії нерідко відтворює природну ритміку мовлення, а штрихова організація підкреслює логічні та емоційні акценти поетичного слова. Артикуляційні позначення у такому випадку виконують не лише технічну функцію, але й стають важливим елементом художньої семантики музичного тексту. Через взаємодію музичної та мовної інтонації формується особлива інтонаційна пластика камерно-вокальної фрази.

Показовим прикладом ролі штрихів у камерно-вокальній інтерпретації є пісня Франца Шуберта «Гретхен за прядкою» (“Gretchen am Spinnrade”) на текст Йоганна Вольфганга Гете. У цьому творі штрихова організація музичного матеріалу безпосередньо пов'язана з драматургією поетичного тексту та психологічним станом героїні. У вокальній партії переважає плавне legato, яке формує безперервний інтонаційний потік і передає стан внутрішнього переживання героїні, зануреної у свої думки про коханого. Кантиленний характер мелодії створює відчуття емоційної зосередженості та психологічного напруження. Водночас у кульмінаційних епізодах з'являються коротші артикуляційні структури, які наближаються до non legato. Таке інтонаційне членування підкреслює емоційні акценти поетичного тексту і відображає внутрішні хвилювання героїні. Завдяки зміні штрихового характеру музична мова твору набуває більшої експресивності, що посилює драматичний ефект композиції.

Не менш важливу роль у формуванні художнього образу відіграє штрихова організація фортепіанного супроводу. Безперервні фігурації правої руки виконуються у плавному legato і імітують рух прядки, яка згадується в тексті пісні. Цей моторний рух створює відчуття постійного коливання, що символізує внутрішній психологічний стан героїні. Ритмічний пульс у басовій партії формує стійку опору музичної тканини, підсилюючи драматургічне напруження музичного розвитку. Таким чином, штрихова організація інструментальної партії створює акустичний образ, що безпосередньо пов'язаний із поетичним змістом твору.

У виконавській практиці одним із ключових завдань стає досягнення узгодженості штрихової організації вокальної та інструментальної партій. Збереження кантиленності вокальної лінії в поєднанні з чіткою дикцією дозволяє передати зміст поетичного тексту і водночас підтримати цілісність музичної фрази. Надмірне розчленування мелодії може порушити інтонаційну логіку твору, тоді як надмірна згладженість артикуляції здатна знизити виразність словесного компоненту.

Отже, штрихи в камерно-вокальній музиці виступають важливим засобом музичної виразності, що визначає характер звуковедення, артикуляційну структуру фрази та інтонаційну організацію музичного матеріалу. Вони виконують не лише технічну функцію, але й відіграють значну роль у формуванні художнього змісту твору. Саме через інтерпретацію штрихів виконавець здатний передати інтонаційні нюанси музичного тексту, підкреслити взаємодію музики і слова та створити цілісну виконавську концепцію камерно-вокального твору.